

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 20.000.—; pentru particulari Lei 5000.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 3000.—; Abonament de sprijin Lei 50.000.—, în străinătate Lei 10.000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 200.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

Sumar:

I. L.: Trebuie înmormântat trecutul? — *Dumitru D. Periș*: Crânciile din istoria economică transilvană. — *Aldea Ovidiu Dumitru*: Independență prin planificare. — *Bilanț*: Prima Ardeleană, Societate de Asigurări Generale, Sibiu — *Iosif E. Naghiu*: Invățământul practic la Lugoj. — ** Câte monede de argint au fost puse în circulație.

Trebuie înmormântat trecutul?

De câțeva vreme se aude tot mai des lozincă relativă la înmormântarea trecutului.

În adunarea dela Focșani a unui „partid burghez” de curând înfiripat au fost rostite aceste cuvinte patetice: „Pentru viitorul Țării, trebuie înmormântat trecutul”... (Vezi „Națiunea” din 6 Mai 1946).

Cel ce se grăbise a le rosti cu glas mare, e om cu rosturi determinate nu numai în conducerea partidului, ci și la cârma țării. Iar în orele, câte îi mai rămân libere, împlinește slujba de dascăl și îndrumător al tineretului intelectual, împărtășind auditorilor săi felurite cunoștințe despre curentele vieții sociale, cunoștințe cuprinse laolaltă într'un cuvânt cam anevoie de lămurit pe înțelesul tuturor, în cuvântul sociologie.

În această calitate a sa de cunoscător și dascăl al legilor sociale, înainte de a fi strigat, în auzul tuturor celor în-

truniți în adunarea dela Focșani, răsunătoarea lozincă osânditoare, fără drept de apel, a trecutului apropiat și depărtat, era poate mai prudent să-și fi pus în-trebare: este oare atât de urgentă și de neapărată trebuință înmormântarea trecutului?

Trecutul oricărei națiuni, deci și al națiunii române, — pe lângă părți luminoase, demne să fie oricând înfățișate ca puternice îndemnuri și ca pilde în-suflețitoare în strădaniile noastre spre obștească propășire are și anume laturi mai întunecate, cari pot fi prăvălite fără nicio pagubă în mormântul uitării. Numai acestea din urmă ar putea fi atinse de consecințele postulatului rostit la Focșani, nu și cele dintâi — menite să rămână de trebuință și de neîgăduit folos pentru oricare popor luminat, dornic să-și aștearnă cu ajutorul lor temelii pentru viitoarea sa propășire.

Vieața unui neam, în continuă dezvoltare, poate fi asemănată cu a unei impunătoare clădiri, așezate pe temelii deasupra cărora se înalță în sus trupul clădirii cu două sau mai multe etajuri. În vieața obștească a neamurilor temelia o garantează trecutul. Deasupra lui pot fi așezate cu chibzuială etajurile prezentului și ale viitorului. Iar în lipsa lui nu este cu puțință nici prezent, nici viitor.

Cine se gândește deci la înmormântarea trecutului, ar trebui să-și aducă

aminte că prin prohodirea lui, fără soroc, amenință să surpe și prezentul și viitorul neamului său. Cel ce vrea să înmormânteze numaidecât trecutul, fără să fină seamă că anume părți ale lui mai dau încă semne de viață, fiind în stare a oferi contribuțiuni de valoare la garantarea și accelerarea progresului viitor, — ar precede înlocuiri ca omul cuprins de patima inițiativei care, văzând cum vecinul și-a dus la groapă părinții adormiți întru Domnul, întors acasă ar grăbi să-șiucidă părinții, făcându-le înainte de vreme cea din urmă petrecanie *numai* de dragul de a se găsi și el, de-o-potrivă cu vecinul său, în stare să-și înmormânteze trecutul.

Socotim însă că lectorii de ziare, în care se publică asemenea lozinci relative la o neîntârziată înmormântare a trecutului, nu trebuie să se neliniștească prea mult. Căci trecutul nici nu moare, nici nu se lasă sugrumat, înainte de vreme, de către cei zoriși să-l împingă cu orice preț în mormânt.

Zorifului cuvântător dela Focșani, i-am putea împărtăși, că pare să fie cam izolat cu lozınca prohodirii chiar în propriul său partid, întru cât iată ce cuvinte lămurite a tipărit, în această pririnjă, un coleg al său dela cârma P. N. P. într'o recentă publicație: „*Trecutul, această forță misterioasă care stăpânește viața oamenilor, ne învață, că nicio operă durabilă nu poate fi creată prin reforme violente și prin imitații străine*“.

Toți amatorii de lozinci condamnate a priori să rămână simple chimvale răsunătoare, ar trebui să-și aducă mereu aminte de cuvântul înțelept al adâncului eugetător Mihail Eminescu, despre adevăratul temeiu al patriotismului, care mai mult decât în iubirea poporului își caută sprijinul în iubirea trecutului, căci „*fără iubirea trecutului nu există iubire de țară*... și „*trecutul este singurul care întărește împărățiile*“.

Impărăția neamului românesc se cere acum „*din nou întărită*“, iar nu supătată. De aceea lozınca înmormântării trecutului nu poate fi nicidecum acceptată. Ea trebuie înlocuită cu una mai corespunzătoare permanentelor interese

de neam și de țară, cum ar fi aceasta: „*cine se grăbește să-și înmormânteze trecutul, riscă să-și pericliteze viitorul*“.

I. E.

Crâmpeie din istoria economică transilvană

Istoria noastră a fost, dela altoirea trunchiului dacic cu viguroasa mlădiță romană, până la dobândirea independenței și închegării naționale din 1918, o continuă luptă și un nesfârșit șir de tumultuoase frământări sociale, în vederea îmbunătățirii situației politice, economice și culturale. Transilvania, strategică cetate străjuită de jur-împrejur de coloana arcuită a falnicilor Carpați, a avut de înfruntat multe greutăți, fiind obiectivul repetatelor râvniri, datorită bogățiilor de tot felul existente în solul și subsolul acestui rodnic pământ.

În timpurile de subjugare politică, soarta ardelenilor era cât se poate de precară. Trebuia să vină de undeva o speranță de salvare a poporului, care se trudea ca biet iobag pe moșia boierului, neavând niciun drept asupra pământului frământat din moși-strămoși cu sângele vărsat în lupte grele pentru apărarea lui. Pentru a nu se pierde limba, obiceiurile, credința precum și însasi ființa noastră națională, conducătorii luminați și cu multă știință de carte și-au dat la timp seama, că ridicarea din starea mizeră în care aceștia se aflau se poate face numai prin emanciparea culturală și economică a maselor românești. Iată principalul obiectiv, spre care erau așintite privirile cărturarilor noștri. Numai prin aceste două mijloace putem făuri idealuri noi, bazate pe granitul sănătos și durabil al sufletului ardelean.

Se înființează școli secundare mai întâiu la Blaj (1754), iar mai târziu la Brașov, Sibiu, precum și în alte centre orășenești, unde se instruia elita de mâine a societății românești, în scopul ridicării tineretului nostru din obscuritatea neștiinței și pasivității culturale, cultivându-se cu desăvârșită sfințenie dragostea de neam și limbă.

Paralel cu activitatea întreprinsă de aceste focare de educație, au mai luat ființă asociațiuni culturale, care întregeau și continuau activitatea celor dintâiu, având ca scop o desvoltată cultură în toate straturile societății

românești, precum și o deplină bunăstare materială. Călăuziți de acest nobil gând cei 176 ardeleni în frunte cu neuitații Arhierii Andrei Șaguna și Alexandru Sterca Șuluțiu, înaintează în 10 Mai 1860, la Viena, prin principele Ardealului de atunci Lichtenstein, cererea prin care solicitau permisiunea constituirii unei asociațiuni, care urma să aibă ca deviză, cultură, civilizație și bunăstare materială pentru toți fiii neamului românesc. După câteva luni de nestăpânită așteptare aprobarea venise, așa că „asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ a devenit un fapt împlinit. Rolul ce l-a jucat asociațiunea transilvană, a fost neasemuit de mare pentru binele neamului. Eruditul filolog și primul vicepreședinte a acestei asociațiuni, Timoteiu Cipariu, o numește „reazimul naționalității române“. Dar timpul s'a scurs neobservat, trecând mai bine de opt decenii de când această bătrână asociație și-a început activitatea prodigioasă, pe cât permiteau mijloacele și împrejurările, punându-se în slujba neamului. Ea prin numeroșii și iluștrii săi membri a zămislit unirea națională din 1918, iar prin puternica și dârza-i energie, a călăuzit destinele și aspirațiile ardelenilor, pe făgașul emancipării economice și culturale.

Șirul personalităților, care au depus întreaga lor putere de muncă, spre binele și înflorirea poporului românesc, e lung. Nu putem uita contribuția lui Dr. Ioan Mișu și zelul cu care a lucrat, pentru ridicarea poporului său sub toate aspectele vieții sociale. În cele ce urmează nu voiu urmări să fac o detaliată biografie acestui erudit economist, reprezentant ilustru al intelectualității ardelenilor din epoca anterioară Unirii, ci voiu creiona pe cât posibil realizările îndeplinite, în ceea ce privește emanciparea economică a țărănimii din apropierea Orăștiei.

Născut la 17 Octombrie 1854 în comuna Vinerea, jud. Hunedoara, din părinți țărani dar bine situați, Dr. Ioan Mișu își începe instrucțiunea la Orăștie și Sibiu, desăvârșindu-și-o mai târziu la Graz și Budapesta, unde studiază științele juridice. Moare la 2 Iulie 1927, fiind înmormântat în grădina lui părintească.

După ce își trece doctoratul în drept (1883) deschide un birou avocațial la Orăștie. Dar acesta nu-l mulțumește, pentru că era predestinat de soartă să stea în ajutorul țărănimii, însuși fiind exponentul acestei obidite clase sociale. Un institut de credit și economii la Orăștie, ar fi ajutat mult de tot țărănimea lipsită și săracă, facilitându-i cumpărarea de pă-

mânt din mâinile străinilor. După îndelungate convorbiri avute cu alți susținători ai țărănimii, Dr. Ioan Mișu pune bazele acestui așezământ financiar. Astfel la 1885 banca „Ardeleana“ a luat ființă, urmând să deservească interesele românești în această regiune a Transilvaniei, fiindcă cu toții își dădeau seama, că pentru a putea obține libertatea politică trebuiau neapărat asigurate destinele economice. Putem susține cu toată convingerea, că „Ardeleana“ a fost în mod exclusiv opera economistului și distinsului mecenat Dr. Ioan Mișu, care a îndeplinit în această frântură de glie românească, același important rol pe care vechiul institut de credit și economii „Albina“ l-a jucat în depresiunea intra-carpatică a Sibiului, începând dela 1872, când Visarion Roman, dă vieață acestui organism financiar, în vremuri atât de vitrege.

Băncile românești din Transilvania, în epoca anterioară Unirii și-au încheiat întreaga lor activitate, în vederea ameliorării și dezvoltării vieții noastre economice. Ele îndeplineau pe lângă scopul economic, un preponderent rol național, nizuindu-se, să ridice standardul de viață al populației românești, prin dezvoltarea bunei stări materiale. Din rândul instituțiilor financiare, care și-au înțeles menirea lor istorică, un loc de incontestată importanță, a ocupat și banca „Ardeleana“. Conducător cu mult tact, deplină chibzuință și matură perspicacitate de către acest neîntrecut economist, institutul ajunge la o evidentă prosperitate. Astfel grație muncii neobosite și de Dumnezeu binecuvântată a marelui român și mecenat Dr. Ioan Mișu, mare proprietar din Vinerea, jud. Hunedoara, care o conduce mai bine de douăzeci ani, în calitate de director, banca sub conducerea sa mai mult decât înțeleaptă, luând un mare avânt și realizând o operă românească ce-i face cinste“.) În apelul lansat pentru semnarea capitalului social, astfel ne indică Dr. Ioan Mișu rostul instituției financiare, care va lua ființă și anume „de a înlesni poporului nostru de aici condițiile existenței și prosperității sale economice și de a-l scăpa de tutela economică străină“. **) Astfel acest organism, de o energetică vigoare economică și financiară, datorită muncii depuse de clarvăzătorul Dr. Ioan Mișu, schimbă radical fizionomia ti-

*) Dr. Sabin Cioranu, prof. univ. : „Rolul băncilor românești din Ardeal, la pregătirea Unirii“. Obs. Soc. Ec. Nr. 2—3. 1944, pag. 152.

**) Prof. univ. Silviu Dragomir : „Spicuri din Gândurile mele“ de Dr. Ion Mișu, 1938, pag. 417.

nerii noastre economii, la sfârșitul veacului al XIX-lea, prin fructificarea și canalizarea capitalurilor în mâini românești. Privind în ansamblu activitatea acestei instituții, ne îndrituește să afirmăm, că „Ardeleana“ s'a străduit să ridice sub raport economic, cultural și social poporul transilvan.

Aceasta n'a fost o acțiune răsleață și întâmplătoare, luată de o bancă românească, ci a făcut parte dintr'un program de lucru general, al tuturor institutelor financiare. O astfel de inițiativă nu putea să aibă decât un rezultat favorabil, pentru că avea la bază conștiința întregii intelectualități românești. Dacă „Ardeleana“ a reușit să se afirme atât de evident în viața financiară, rezistând tuturor greutăților ivite în decursul timpului, faptul se datorește în mare măsură băncii „Albina“, care prin creditul ce i-l punea la dispoziție, o scotea întotdeauna din impas. Acest serios institut, care la anul va sărbători cu tot fastul convenit memorabilei aniversări, trei sferturi de veac dela înființarea lui, poate să-și facă un titlu de glorie din faptul, că n'a fost acțiune de interes național, la care să nu ia parte în mod efectiv prin concursul moral și mai ales material, cel dădea fără precepuțire.

După o muncă sistematizată de două decenii închinată băncii „Ardeleana“ Dr. Ioan Mișu se retrage din funcția de director, iar mai târziu și din Consiliul de administrație, din cauza sănătății sdruncinate, dar mai cu seamă din pricina intrigilor urzite de către răuvoitori și de interesați. Aceasta o putem desprinde de altfel din scrisoarea ce o adresează la 2 August 1910 dela Kaltenleutgeben, succesorului lui, Dr. Aurel Vlad, unde printre altele spune textual „Voința tuturor n'am putut-o îndeplini și aceasta mi-a cauzat multe supărări. Am însă mângăierea, că tot ceea ce am făcut, a izvorât din suflet curat. Intenția mea întotdeauna s'a îndreptat spre binele și înălțarea Instituției, fără privire la persoane, și astăzi, după un sfert de secol, am satisfacția a vedea, că silințele mele nu au fost zadarnice și că chiar faptele mele sunt mai just apreciate.“ *)

În plus de aceasta la 10 Martie 1897 înființează la Orăștie așa numita „Reuniune Economică“ cu scopul lăudabil de a servi progresul agricol, comercial și industrial al hunedorenilor, iar prin „Bunul Econom“ dădea diferite sfaturi practice din domeniul economiei politice. D-l Ion Lapedatu, demnul reprezentant

al vieții noastre financiare, într'o lucrare a Domniei Sale, spune, că „nu este școală în tot ținutul Orăștiei și aproape nu este instituțiune mai mare culturală, socială sau filantropică, pe tot cuprinsul locuit de Români, la care directorul „Ardeleanei“ să nu se fi cugetat la distribuirea sumelor de ajutor.“ **) Toată averea și-a testat-o pentru scopuri de binefacere, manifestându-și dorința înființării unei fundațiuni, ce-i poartă numele, al cărei scop este de a stimula și desvolta în sânul poporului românesc setea de cultură și râvna propășirii materiale.

În afară de contribuția neasemuit de mare pe care acest vrednic fiu al Ardealului a exercitat-o pe teren economic, un rol cu nimic mai neînsemnat a avut și pe scena vieții politice, luptându-se pentru cauza dreaptă a poporului din care făcea parte, căutând cu toată perseverența un acceptabil „modus vivendi“ pentru a face posibilă conlucrarea și armonia între Români și celelalte popoare conlocuitoare din Transilvania.

Sintetizând activitatea acestui erudit economist vom observa, că ea se prezintă sub mai multe aspecte. Adânc cunoscător al tuturor problemelor economice, pe care le-a evidențiat tot timpul cât a condus „Ardeleana“; președinte al Consiliului de administrație dela „Albina“ în 1917, arătând toată priceperea și iscusința în acele grele timpuri; politician realist și bine documentat, care conducea cu multă precauțiune destinele neamului său; proteguitorul culturii și al artelor; susținătorul și organizatorul despărțământului IX al Asociațiunii, al cărei președinte a fost mai mulți ani; ctitorul așezămintelor filantropice care-i poartă numele, sunt tot atâtea acțiuni, care ne conturează puternic personalitatea acestui eminent corifeu, care a depus întreaga lui putere de muncă pentru emanciparea economică și culturală a Românilor transilvăneni. Astfel de oameni nu vor pieri niciodată din memoria și conștiința neamului, dimpotrivă vor trăi de-a-pururi prin laudabilele lor înfăptuiri.

DUMITRU D. PERIȘ.

Independență economică prin planificare

Omenirea prăvălită pe panta celui de al doilea războiu mondial s'a oprit în rostogolire de stânca păcii. În umbra ei se fac eforturi stăruitoare pentru reșezare durabilă dar nu lipsesc

*) Op. cit. pag. 434.

**) I. Lapedatu: Monografia băncii „Ardeleana“ pag. 217.

nici eforturile pentru consolidarea economiilor marilor puteri. În această situație discuțiile purtate pentru dispariția termenilor economici ca autarhie, independență economică etc., sunt paradoxale față de realitățile contrare. Este cazul să amintim că acești termeni nu pot fi îngropați nici măcar formal atât timp cât cele mai multe state sunt silite să se susțină din proprii resurse, iar marile puteri dirijează forțele productive spre întărirea economiilor lor într'o formă cât mai rezistentă pentru orice eventualitate.

Pregătirile de auto-apărare și în vederea asigurării păcii viitoare sunt notorii, iar aspectul lor economic negăsind termenul potrivit de traducere în sensul vremii, rămâne acoperit de cuprinzătoare noțiune a „economiei de pace” în restabilire. Fără îndoială, formula autarhismului economic anti-democrată prin caracterul ei anti-social, trebuia abandonată prin victoria reputată asupra imperialismului german și japonez. Greutatea stabilirii păcii întârzie această operație fiindcă însăși formula nouă a învingătorului care trebuie impusă tuturor drept orientare, nu s'a definitivat.

De aceea observarea fenomenelor economice atât în partea răsăriteană a Europei cât și spre longitudinile apusene, trebuie să o facem continuu și atent. Vom putea deduce concluziile neînșelătoare de proiectare a formelor economice viitoare. Ceea ce constituie evenimentul actualității economice răsăritene este planul cincinal al U. R. S. S. Acest plan a ocazionat prin prezentarea textului raportului Președintelui Comisiunii Planurilor de Stat a URSS desvăluirea pregătirilor de refacere și dezvoltare economică a marelui nostru vecin. Analizând acest raport suntem obligați a sublinia punctele importante de reținut:

1. Mărirea capacității industriale și sporirea producției cerealiere prin orânduirea socialistă.

2. Augmentarea producției tehnice de războiu în ultimii 3 ani ai războiului victorios față de aceeași perioadă de timp a războiului mondial 1914—1918.

Datele comparative înfățișate sunt concludente.

3. Deplasarea forțelor productive industriale în prima campanie a războiului 1941—45, spre răsărit și organizarea acestora pentru o capacitate maximă în vederea apărării și începerii ofensivei victorioase, ca operă de seamă a regimului comunist.

4. „Trecerea economiei de războiu pe picior de pace”.

5. Situația actuală economică în continuu progres a U. R. S. S.-ului față de aceea a statelor capitaliste. (Producția Statelor Unite la sfârșitul anului 1945 a scăzut la nivelul celei din

1941, provocând creșterea șomajului. Anglia în urma stării îndelungate de depresiune economică are de rezolvat probleme vechi, fiind obligată la export intens pentru menținerea posibilităților de import masiv la care este avizată).

6. U. R. S. S. va desvolta și în viitor legăturile economice cu celelalte țări, *având ca obiectiv independența tehnică și economică a Uniunii Sovietice*”.

7. Sarcinile noului plan cincinal pentru anii 1946—1950:

a) Mărirea producției mărfurilor industriale aproape odată și jumătate față de nivelul dinaintea de războiu. Refacerea în primul rând a industriei grele și a transportului teroviar deoarece *„fără refacerea grabnică a industriei grele nu poate fi consolidată independența tehnică și economică a țării”*;

b) În vederea depășirii nivelului de dinaintea de războiu al venitului național și al consumului național se va urmări un avânt al agriculturii și industriei care produc articole de consum;

c) Consolidarea circulației rublei sovietice;

d) Asigurarea unui progres tehnic tot mai mare în toate ramurile economiei naționale a U. R. S. S. ca condiție a avântului puternic al producției și pentru mărirea randamentului muncii;

e) Asigurarea ritmului înalt al acumulării socialiste fixând volumul investițiilor centralizate de capital pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale URSS pe timp de 5 ani, la o sumă de 250 miliarde ruble și punerea în funcțiune a întreprinderilor relăcute și nouă în valoare de 234 miliarde ruble. Se va urmări ca valoarea totală a construcțiilor din economia sovietică să fie sporită până la 1950 la 1130 miliarde ruble astfel ca să depășească cu 8 la sută aceea dinaintea de războiu;

f) Cât privește apărarea URSS împotriva tuturor eventualităților se amintește: „nu trebuie uitat că capitalismul monopolist e capabil să dea naștere unor noi agresiuni. Pentru preîntâmpinare e nevoie de a dezarma complet națiunile agresoare, de a le supune unui control militar și economic și de a face ca Organizația Națiunilor Unite să devină un organ care să stea de strajă păcii și securității internaționale și care să fie capabil să apere pacea și să reziste unei noi agresiuni. E necesar de a întări forțele armate ale Uniunii Sovietice, de a se îngriji ca ele să fie înzestrate cu tehnica modernă cea mai nouă și de a întări tot mai mult forța militară și economică a statului sovietic”.

Iată deci schițată arhitectura economică a Uniunii Sovietice pe frontispiciul căreia se va citi: Economie planificată.

ALDEA OVIDIU DUMITRU

PRIMA ARDELEANĂ, Soc. Anonimă de Asigurări Generale Sibiu

Fondat 1911

Firma și actul constitutiv înregistrate la Of. Reg. Comercial din Sibiu Nr. 433/1941

Fondat 1911

CONVOCARE

Domnii acționari ai Societății de Asigurări Generale Prima Ardeleană, se invită a lua parte la
a XXXIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Luni, în 10 Iunie 1946, orele 12 din zi, în birourile soc. din Sibiu, Piața Unirii Nr. 1, cu următoarea*

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea Adunării Generale;
2. Darea de seamă a Consiliului de administrație și raportul Comitetului de Censori, despre gestiunea anului 1945;
3. Aprobarea bilanțului, Contului Profit și Pierdere, descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de censori;
4. Distribuirea profitului net;
5. Alegerea Comitetului de censori;
6. Fixarea retribuțiunii Comitetului de censori și a jetoanelor de prezență.

Domnii acționari ai Societății de Asigurări Gen. Prima Ardeleană Sibiu, sunt de asemenea invitați la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în aceeași zi și în același local, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale extraordinare;
2. Urcarea capitalului social;
3. Modificarea articolelor 4, 14, 26, 27, 28, 33 și 46 din Statute, după cum urmează:

ACTIV.**BILANȚ GENERAL**

	RAMURA				TOTAL	
	Elementară		Viață		Lei	b.
	Lei	b.	Lei	b.		
Numerar în Cassa, la B. N. R. și la C. E. C.	156 591.383	—			156 591 383	—
„ la Bănci la vedere	117.505 707	—			117.505 707	—
Efecte publice			40 704.593	—	40 704.593	—
Imobile			121 729 685	—	121 729.685	—
Imprumuturi pe ipoteci	5 741 316	—			5 741.316	—
„ pe polițe de viață			12 260 571	—	12 260 571	—
Plasamentele Fondului Patronal de pensuni	38 378 849	—			38 378 849	—
Cont-Curent al ramurei Viață	16.436 539	—			16.436 539	—
Societăți de asigurare	3 531 533	—	21 959 456	—	25 490.989	—
Depozitul nostru la cedente	3 876.898	—	36 377 563	—	40 254.461	—
Diversi debitori	62 834 648	—	12 863 045	—	75 697 693	—
Agenții principale și agenți	51.281 552	—	7 284 052	—	58 565 604	—
	456.178 425	—	253 178.965	—	709 357.390	—
CONTURI DE ORDINE: Efecte în depozit					19.464.259	—

Președintele Consiliului de administrație: ss. **Stefan Boer**ss. **Octavian Stolehța**

Sibiu, la
Director general: ss. **Dr. Ioan**
Revizuit și aflat în concordanță
ss. **Dumitru**

TEXTUL NOU:

Art. 4. — Capitalul social este de Lei 50.000.000 — împărțit în 100 000 acțiuni de câte 500 Lei nominal, plătit în întregime. El va putea fi urcat până la 100 000.000 — Lei prin una sau mai multe emisiuni, în baza deciziei Consiliului de administrație, care este autorizat de adunarea generală extraordinară să fixeze condițiile de subscriere.

Din capitalul social astfel urcat, 20 milioane Lei este afectat ramurei „Viață”, de asemenea rezervele vor fi repartizate cel puțin în aceeași proporție.

Acțiunile sunt nominative și prevăzute cu semnăturile legale ale societății, poartă număr de ordine și au cupoane. Ele vor putea fi emise și în titluri cumulative de câte 5, 10, 20, 50, 100, 500 și 1000 acțiuni.

Art. 14. — Convocarea adunării generale se face printr-o încunoștiințare, ce se va publica în ziarul prevăzute la art. 9, cu cel puțin 15 zile înainte de data fixată pentru întrunire.

Art. 26. — Consiliul de administrație se compune din cinci Consilieri aleși de adunarea generală pe o durată de

cinci ani. În cazul majorării capitalului social, acest număr poate fi sporit până la șapte Consilieri.

Art. 27. — Toți membrii Consiliului de administrație trebuie să fie cetățeni români.

Art. 28. — Consiliul de administrație își alege din sânul său în fiecare an, după adunarea generală ordinară un președinte.

Fiecare Consilier este obligat a depune la cassiera societății — cel mai târziu în 15 zile după alegere — garanția prevăzută de art. 124 din Codul Comercial Român.

Art. 33. — Consiliul de administrație poate aduce hotărâri valabile, dacă sunt prezenți cel puțin trei consilieri inclusiv președintele. Deciziunile se aduc cu majoritate de voturi. În caz de paritate votul președintelui decide.

Art. 46. — Comitetul de cenzori se compune din trei cenzori și 1—3 supleanți aleși de adunarea generală pe timp de un an, cari după expirarea mandatului pot fi realeși.

Dacă în ziua de 10 Iunie 1946, nu se va întruni numărul de acționari și mandatarî cerut de lege, Adunarea generală ordinară și extraordinară se va amâna fără altă înștiințare pentru ziua de Marți, 11 Iunie 1946, orele 12 din zi, când se va ține o nouă adunare, în același local și cu aceeași ordine de zi, luându-se hotărâri valabile, oricare ar fi numărul acționarilor prezenți.

Acționarii, cari doresc să participe la adunările generale ordinară și extraordinară, sunt rugați să-și depună acțiunile și eventualele procuri la cassiera societății, la Direcțiunea Regională din București, str. Regală Nr. 19, la reprezentanțele ei generale, sau la banca „Albina” și sucursalele acesteia până la data de 4 Iunie 1946.

Sibiu, la 4 Mai 1946.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

PE ANUL 1946.

PASIU.

	RAMURA				TOTAL	
	Elementară		Viață		Lei	b.
	Lei	b.	Lei	b.		
Capital social	17 000.000	—	8.000 000	—	25 000.000	—
Fond statutar de rezervă	5.226.082	—	2.425.970	—	7.652.052	—
„ special „ „	2 800 000	—		—	2.800 000	—
„ de construcție al imobilelor		—	4 000.000	—	4.000.000	—
„ pentru diferență de curs	500.000	—	1.200 000	—	1.700.000	—
„ „ creanțe dubioase	600.000	—	600.000	—	1.200 000	—
„ patronal de pensuni	38.378 849	—		—	38.378.849	—
Rezerva de prime:						
la ramura Incendiu	177 535 930					
„ „ Efracție	5 228 085					
„ „ Grindină	1 225 672					
	183 989.687					
minus part. reasig.	— 87 506.455	96.483.232	—		96.483.232	—
la ramura Accidente	12 570 851					
minus part. reasig.	— 3 651.706	8.919.145	—		8.919.145	—
la ramura Viață	227 685 581					
minus part. reasig.	— 23 518.116		204.167.465	—	204.167.465	—
Despăgubiri încă nelichidate, partea Societății:						
la ramura Elementară	17.004.343					
„ „ Accidente	4 208 199	21.212 542	—		21 212.542	—
„ „ Viață			9.245.519	—	9 245.519	—
Cont-curent al ramurei Elementare			16.436.539	—	16.436.539	—
Societăți de asigurare și reasig.		211 493.580	—		211 493.580	—
Depozitul de rezervă al reasig.		46 720.776	—		46.720.776	—
Dividende necerute		642.651	—		642.651	—
Diversi creditorî		1.445.240	—	6.199.165	7.644.405	—
Beneficiu net:						
reportat din 1944	957.214					
pe anul 1945	3.799.114	4 756 328	—	904.307	5.660.635	—
		456.178.425	—	253 178.965	709.357.390	—
CONTURI DE ORDINE:						
Deponenți de efecte					19.464.259	—

31 Decembrie 1945

substituit: Crețu
cu registrele societății.

Bârsan

Pentru contabilitate: ss. E. Olariu

Actuar autorizat: ss. Vasile Vlateu

Invățământul practic la Lugoj

Lugojul, importantul centru cultural din Banat are o frumoasă tradiție culturală. Cele mai vechi școli lugojene sunt școli teoretice.

În 1837 s'a deschis „școala gramaticală latină“ ce devine liceul Cortolan Brediceanu.¹⁾ În 1903 s'a deschis²⁾ o școală civilă de fete ce devine liceul Iulia Hașdeu.³⁾ În 1914 se deschide Școala Normală română-unită, etalizată în 1920.⁴⁾ Din 1913 până în 1916 Lugojul a avut și Academia Teologică greco-catolică.

Odată cu școlile teoretice, cetatea culturală a lui Ion Popovici-Bănățeanu devine și centru al învățământului practic.

1. Școala de agricultură

În anul 1895 se deschide la Lugoj prima școală practică, o școală de agricultură, atât de necesară într-o regiune bogată. Spre a se face educația agricolă Ministerul Agriculturii a improvizat școala cu 181 jugăre cadastrale. În 1900 școala mai primește pădure. În 1895—96 au fost 19 elevi. În 1919 a fost numit director Pavel Grecu, primul director român.⁵⁾ Ca orice școală practică nu are elevi prea mulți. La noi întotdeauna se preferă școala teoretică, în cartea citată a lui O. Rațiu găsim tabloul statistic al elevilor din 1895 până în 1923.

2. Liceul Comercial

Lugojul este un important centru comercial și industrial al Banatului. Având multe fabrici și întreprinderi comerciale s'a simțit necesitatea unei școli comerciale. În 1922—1923 a funcționat la Lugoj un curs comercial de un an, predat gratuit. În felul acesta s'au pus bazele liceului comercial de mai târziu. În toamna anului 1923 s'a deschis

¹⁾ Dr. Vasile Lohan, Istoricul liceului Cortolan Brediceanu din Lugoj. Lugoj, 1922. Rețegi K.: A lugosi állami főgymnástium története. (În Anuarul liceului din Lugoj pe 1894—1895). Pesty Fr.: Krassó Vármegye története. Vol. II. Partea I. Budapesta 1884, p. 367—390. A. E. Peteanu: Câteva considerațiuni asupra trecutului școlii. (În Anuarul VI pe 1928—1940, p. 159—181). Câteva însemnări în Monografia orașului Lugoj de Ivány.

²⁾ Anuarul III pe 1921—22 a școlii medii de fete din Lugoj, p. 3.

³⁾ Anuarul pe 1925—1928, p. 15.

⁴⁾ Dr. Victor Bârlea: Monografia Școlii Normale de fete din Lugoj. Lugoj, 1923.

⁵⁾ Octavian Rațiu (cu concursul lui E. Grințescu): Școala inferioară de agricultură Lugoj (jud. Caraș-Severin). București, 1925. (Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Direcția învățământului Agricol).

școala comercială inferioară. Primul director a fost C. Teodoru.

Devenind în 1943 liceu comercial bugetar își ia ca patron pe cel mai reprezentativ povestitor a vieții meseriașilor și comercianților din Banat, pe Ioan Popovici Bănățeanu.⁶⁾

3. Gimnaziul Industrial de fete

Școlile de fete sunt în general mult mai recente decât școlile de băieți. Fenelon spunea că fetele nu trebuie să învețe nici latină, nici alte obiecte mai grele. În țara noastră Constanța Dunca-Schtau elaborează cel dintâi proiect de organizare a învățământului feminin. Îl publică în 1862 ca memoriu adresat lui Cuza-Vodă.

Școlile practice pentru fete sunt foarte necesare. La Lugoj există un gimnaziu industrial, cu multe eleve.

Cele trei școli practice ale Lugojului sunt destul de nouă. La tradiția școlilor teoretice adaugă un nou aspect al educației și a trebuințelor sociale și economice de azi.

IOSIF E. NAGHIU

CRONICA

Câte monede de argint au fost puse în circulație. Deoarece s'au creat discutăm în jurul lansării noii monede de argint de 25 000 Lei, ținem să aducem câteva precizări în legătură cu baterea și punerea în circulație a acestei monede.

După cum se știe, prin decretul lege apărut la 1 Aprilie, s'a hotărât baterea unei cantități de monede de argint de 20.000 Lei, cu titlul 700, în valoare totală de 50 miliarde Lei.

Batera acestor monede a început din primele zile ale lunii Martie, încât în momentul când au fost trimise la Banca Națională și la administrațiile financiare pentru a fi puse în circulație, exista o cantitate de 800 mil piese în valoare de 20 miliarde Lei. Din cauza marii afliuențe a cererilor, aproape întreaga cantitate a fost epuizată în câteva zile.

Ministrul Finanțelor a comunicat atât Băncii Naționale, cât și administrațiilor financiare, ca restul de monede disponibile să nu mai fie distribuite publicului, ci să se rezerve pentru plata salariilor funcționarilor publici.

La Monetăria Națională se continuă baterea acestor monede până la acoperirea plafonului stabilit prin decret, astfel că la începutul săptămânii viitoare va fi pusă în circulație o nouă cantitate de monede, care va fi distribuită publicului.

⁶⁾ Opera sa a apărut în ediție nouă, îngrijită de prof. I. Bistrițeanu în colecția Clasăii Români Comentați. Despre liceul comercial din Lugoj. Anuarul pe 1923—1943. Lugoj, 1944 (despre care am vorbit într'un număr anterior).